

Noktalama — Deneme

KPSS AI Coach · 03.08.2026 · 10 soru

1. Özel ada getirilen çekim ekinin yazımı aşağıdakilerin hangisinde doğrudur?

- A) Ankarada yaşıyor.
- B) Ankara'da yaşıyor.
- C) Türkçe'yi seviyor.
- D) İzmir gitti.
- E) Atatürkcülük'ü anlattı.

2023'te yayımlanan bir anı yazısında şu cümleler yer alıyor: I. "Ankara, Sivas, Erzurum gezimizin ilk duraklarıydı." II. "Ne güzel bir sabah başladı." III. "Atatürk'ün 'Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.' sözü salonda alkışlarla karşılandı."

2. Bu cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede eş görevli sözcükleri ayırmak için virgül kullanılmıştır.
- B) II. cümlede sonuna duygu belirtmek için ünlem işareti getirilebilir.
- C) III. cümlede başkasına ait söz, tırnak işareti içinde verilmiştir.
- D) I. cümlede sonuna anlatım eksik bırakıldığı için üç nokta konmalıdır.
- E) III. cümlede aktarılan sözün tırnak içinde gösterilmesi kurala uygundur.

3. TDK Yazım Kılavuzu'nu ezberlemekten çok, metindeki durakları ve duygu sezmek önemlidir; işaretler yerli yerinde değilse en doğru sözcükler bile okura eksik ulaşır. Bu cümleden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir metinde işaretlerin doğru kullanılması, anlatımın okura eksiksiz ulaşmasında etkilidir.
- B) Yazım kılavuzunu ezberleyen herkes, metindeki durakları doğru biçimde sezebilir.
- C) Doğru sözcükleri seçen bir yazarın işaretleri yanlış kullanması önemli değildir.
- D) Okur, yalnızca duygu bildiren işaretlerin eksikliğinde anlam kaybı yaşar.
- E) İşaretlerin yerli yerinde kullanılmadığı metinlerde sözcük seçimi her zaman yanlıştır.

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde yapılan bir okuma çalışmasında, öğrencilerin en çok sözcük bilgisinde değil, cümledeki durakları izlemede zorlandığı görüldü. Özellikle aynı görevdeki sözcüklerin art arda sıralandığı bölümlerde ayırıcı işaretlerin eksikliği anlamı bulanıklaştırdı. Araştırmayı yürüten öğretim üyesi, açıklama yapılacak yerlerde kullanılan işaretlerin de okurun beklentisini yönettiğini belirtti. Buna karşılık yalnızca kelime ezberine dayanan hazırlığın, metni doğru çözümlemek için yeterli olmadığı vurgulandı.

4. Bu parçadan aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

- A) Metni doğru çözümlemede sözcük bilgisinin yanında cümle içi işaretleri izlemek de gereklidir.
- B) Okuma çalışmalarında öğrenciler en çok açıklama cümlelerini anlamakta zorlanmaktadır.
- C) Aynı görevdeki sözcüklerin bulunduğu her cümlede anlam bulanıklaşması kaçınılmazdır.
- D) Kelime ezberine dayanan hazırlık, metni tek başına doğru çözümlemek için yeterlidir.
- E) Okurun beklentisini yalnızca örnek verilen cümlelerin sonundaki işaretler yönlendirir.

I. Öğretmen, "Defterlerinizi yarın getirin." diyerek dersi bitirdi. II. Pazardan elma, armut, ayva ve nar aldık. III. Sabah erkenden kalktım bütün işlerimi daha rahat bitiriyorum. IV. Beni de toplantıya çağırdılar, ben de notlarımı hazırladım. V. Gezi için gerekli eşyalar şunlardı: su, harita, yağmurluk.

5. Numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.
- E) V.

6. "Toplantıya siz de gelecek misiniz?" cümlesiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi kesin olarak söylenebilir?

- A) Sonunda soru işareti kullanılmalıdır.
- B) Sonunda ünlem işareti kullanılmalıdır.
- C) İçindeki alıntı nedeniyle çift tırnakla yazılmalıdır.
- D) Söz başı olduğu için iki nokta ile tamamlanmalıdır.
- E) Araya açıklama girdiğinden iki kısa çizgi kullanılmalıdır.

7. Selim, "Bir sözü gerçekten anlamak için onu yalnız duymak yetmez; yerine göre nasıl değiştiğini de görmek gerekir." dedi. Buna göre Selim'in sözlerinden aşağıdakilerden hangisi çıkarılabilir?

- A) Bir sözün anlamı, kullanıldığı bağlama göre değişebilir.
- B) Bir söz, her zaman tek ve değişmez bir anlama sahiptir.
- C) Bir sözün değerli sayılması için mutlaka kısa olması gerekir.
- D) Sözün etkisi, onu söyleyen kişinin üslubuna bağlı değildir.
- E) Bir sözün anlaşılması, yalnızca ses tonuna bakılarak sağlanır.

8. "Toplantı uzadıkça uzuyor, herkesin sabrı tükeniyordu." Bu cümlede anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Süren bir durumun katlanarak zorlayıcı hâle geldiği
- B) Toplantının kısa sürede sona erdirildiği
- C) Katılan herkesin aynı görüşte birleştiği
- D) Sabır gösterenlerin sonunda ödüllendirildiği
- E) Sürenin uzamasının yalnızca olumlu sonuç doğurduğu

I. Konferansın sonunda konuşmacı, “Bu çalışma uzun bir sabrın ürünüdür.” dedi. II. Kutlamaya gelenler, sevinçle alkışladı. III. Ahmet, Ayşe ve Cem aynı salonda bekliyordu. IV. “Lütfen biraz sessiz olun.” diye seslendi. V. Araştırma, 2023’te yayımlanan raporla desteklendi.

9. Numaralanmış cümlelerin hangisinde noktalama yanlışlığı vardır?

- A) I.**
- B) II.**
- C) III.**
- D) IV.**
- E) V.**

10. "Toplantı bitince size ayrıca haber vereceğim." cümlesinden aşağıdakilerin hangisine kesin olarak ulaşılabilir?

- A) Kişinin toplantı sonrasında haber vermeyi planladığı**
- B) Kişinin toplantı sırasında haber vereceği**
- C) Kişinin herkese aynı anda haber vereceği**
- D) Toplantının mutlaka uzayacağı**
- E) Haber verme işinin daha önce yapıldığı**

Cevap Anahtarı

1. B

2. D

3. A

4. A

5. C

6. A

7. A

8. A

9. D

10. A

Çözümler

1. Özel adlara getirilen çekim ekleri kesme işaretiyle ayrılır.
2. I. cümlede şehir adları eş görevli sözcüklerdir; bu nedenle virgül kullanımı uygundur. Üç nokta ise anlatım eksik bırakıldığında veya benzer biçimde sürececek anlatımlarda kullanılır; burada böyle bir durum yoktur. B seçeneği güçlü çeldiricidir çünkü II. cümle sevinç ve coşku bildirdiğinden ünlemle de kurulabilir.
3. Cümlede, işaretler doğru değilse en doğru sözcüklerin bile okura eksik ulaşacağı söylenmektedir. Buradan, işaretlerin doğru kullanımının anlatımın eksiksiz iletilmesinde etkili olduğu çıkarılır. En güçlü çeldirici B seçeneği ise kılavuzu ezberlemeyi yeterli görerek cümledeki karşıtlığı bozar.
4. Parçada öğrencilerin sözcük bilgisinden çok durakları izlemeye zorlandığı, ayrıca yalnızca kelime ezberinin yeterli olmadığı belirtilmiştir. Bu iki bilgi birleştirildiğinde A seçeneğine ulaşılır. En güçlü çeldirici B, parçadaki 'açıklama yapılacak yerler' ifadesini daraltarak öğrencilerin en çok burada zorlandığını öne sürer; parçada böyle bir öncelik yoktur.
5. III. cümlede soru eki olan "mı/mi" kendinden önceki sözcükten ayrı yazılmalıdır; doğru biçim "kalktı mı" olmalıdır. Diğer cümlelerde tırnak işareti, virgül, bağlaç olan "de" ve iki nokta doğru kullanılmıştır. En güçlü çeldirici IV'te iki kez geçen "de" sözcüğü, bağlaç olduğu için ayrı yazılmasıyla doğrudur.
6. Cümle soru anlamı taşıdığı için sonunda soru işareti kullanılır. En güçlü çeldirici C'dir; ancak tırnak işareti, alıntıların başında ve sonunda kullanılır, cümlelerin soru olma özelliğini belirleyen işaret değildir.
7. Selim'in sözü, bir ifadenin anlamının bağlama göre değişebileceğini anlatır; bu yüzden doğru cevap A'dır. En güçlü çeldirici B yanlıştır; çünkü cümle tam tersine, anlamın bağlama göre değişebileceğini vurgular.
8. Cümlede, toplantının uzamasıyla birlikte sabrın tükenmesi arasında giderek artan bir zorlanma ilişkisi kurulmuştur; bu nedenle anlatılmak istenen, bir durumun sürmesiyle daha da güçleşmesidir. En güçlü çeldirici B yanlıştır; çünkü cümlede sonlandırma değil, aksine uzama ve bunun doğurduğu olumsuz etki vurgulanmaktadır.
9. IV. cümlede doğrudan alıntıdan sonra gelen "diye seslendi" yapısında tırnak kapanışı, alıntı içindeki nokta ile birlikte verilmiştir; ancak alıntı ile sürdürme ilişkisi kurulduğunda yazım/yerleştirme bakımından savunulabilir tek hata bu seçenekte kurulmuştur. En güçlü çeldirici I. değildir; çünkü alıntı başında ve sonunda tırnak işareti kullanılmış, cümle sonu noktası da genel kurala uygundur.
10. Cümlede haber verme eylemi 'toplantı bitince' koşuluna bağlanmıştır; bundan kişinin toplantı sonrasında haber vereceği kesin çıkar. B seçeneği, zaman ifadesini tersine çevirir ve bu yüzden en güçlü çeldiricidir.